

Хидроинженерът с 50-годишен стаж Кирил Станоев: Пролетното пълноводие и снеготопенето са нещо нормално, бедствията идват от човешката небрежност

Кирил Станоев е роден през 1936 г. в кресненското село Моравска. Завършва средното си образование в гимназията в Благоевград. Печели национален конкурс за следване в чужбина и се дипломира с отличие в СССР, специалност "Инженерна геология и хидрогеология". От 1959 до 1989 г. работи в Районна проектантска организация в областния център на Пиринско като проектант хидромелиорации, водоснабдяване и канализация на населените места, инженерно-геоложки и хидрогеоложки проучвания. От 1990 г. до днес е проектант на частна практика. С него разговаряме по наболялата напоследък тема с наводненията, предизвикани от прелели язовири и реки с трагични последици, и опасностите, които крият речните корита и дерета за благоевградчани.

- Г-н Станоев, по Ваши проекти в областта са изградени много обекти, включително корекции на реки и микроязовири. Язовирите ли са причина за зачестилите в страната наводнения?

- Добре ще е, ако назоваваме проблемите с точните им имена, защото само тогава можем да направим верни изводи и да вземем правилни решения. Разрушаването на стената на язовир "Иваново" в резултат от заливането и разрушаването на част от с. Бисер е човешко бедствие, а не природно. Подобни трагедии стават поради безотговорно и некомпетентно държавно управление от върха на пирамидата до основата ѝ в продължение на десетки години. Крайно наложително е да се преодолее пропастта между управляващи и управлявани. Всички виждаме, че напролет реките са пълноводни, а есента някои дори пресъхват. Тези води, включително от снеготопенето, са нормални природни води. Катастрофалните води се формират при изключително интензивни дъждове, които може да съвпадат с интензивно снеготопене. Това се случва рядко, веднъж на 100 и повече години, и затова са много опасни. Няма ги толкова дълго време - по 10, 20, 50 години, и допускаме застрояване в обсега на катастрофалните води, а след това обвиняваме природата, а не човешката безотговорност.

- Да поясните какво значи "в обсега на катастрофалните води"?

- Това са терените, които ще бъдат залети от тези води. Те са многократно по-големи от пролетните и тези от снеготопенето, които се наблюдават в нормален порядък. Например през април и май в река Благоевградска Бистрица протичат от порядъка на 10 куб.м/сек. до 25 куб.м/сек. Докато катастрофалните води са изчислени на 390 куб.м/сек.

- Все пак какви опасности крият язовирите?

- Язовирите съхраняват водите от неравномерните през сезоните и годините атмосферни валежи и от снеготопенето, за да се използват рационално за напоителни,

енергийни и други нужди. Ползата от тези съоръжения е безспорна и те не носят опасност, когато са проектирани, изградени и стопанисвани в съответствие със законите и наредбите. Такива язовири се експлоатират безпроблемно, някои от тях вече повече от 50 години. Много се говори за преливащите води при язовирите, и то така, че едва ли не те са причина за наводненията. Истината е, че количеството на катастрофалните води след язовира в река без язовир е винаги по-голямо от това, когато има изграден язовир. Язовирното дъно изпълнява ролята на буфер и притъпява образуването на висока вълна. Преливниците са за това през

от наводнения стотици години. Проблемът е, че след изграждането ѝ до днес, през мандата на 11 кметове, пред погледа на много специалисти и контролни органи, въпреки многократните устни и писмени предупреждения, се изсипват земни маси и строителни отпадъци вътре в корекцията. Има участъци, където подпорните стени са засипани до 70 процента. Един участък от дясната подпорна страна е изцяло засипан, стената дори не се вижда. В пълно противоречие с проекта за корекция на реката, при грубо нарушаване на Закона за устройство на територията и нормите за проектиране на корекциите на реки е допуснато вътре в корекцията да се

Минипарковете, изградени в коритото на р. Бистрица, са против всички закони и норми, категоричен е инж. Станоев

тях да преливат водите, които са в повече от тези, за които е оразмерено езерото. Руслото на реката след язовира трябва да е в състояние да поеме катастрофалните води, които са в повече от нормално преливащите и работни води на язовира.

- Има ли опасност от наводнения в Благоевград и какво е състоянието на реката и деретата?

- С две думи - много лошо. Ето няколко конкретни факти. За река Благоевградска Бистрица след наводнението през 1954 г. държавата заделя огромни средства и е изградена прекрасна корекция. Подпорните стени са функционални - 2.0 м под проектното дъно. Те са високи над 3 м. Облицовани са с цепен гранит, изпълнени са дънни прагове. Корекцията е в експлоатация над половин век. Има частично разрушена горна част само на няколко прага, които трябва да се изкърпят. Изградената корекция ще предпазва града

изграждат сгради, отливен канал, подпорни стенички, басейни, облицовки. Оставени са да израснат малки и огромни дървета.

- Но с храсти и дървета реката не е ли по-красива?

- Безспорно е така. Но тази красота струва прекалено скъпо. Катастрофалните води ще съборят дърветата, ще ги влечат и ще направят задръстване при мостовете. И тогава добре изградената корекция на реката няма да може да изпълни предназначението си и ще нанесе огромни щети на града ни. След наводнението през 1954 г. от огромния магазин срещу Младешкия дом няма и следа. Платове и дрехи например са намерени чак в Кресна и Огражден.

- Оправданието винаги е липса на пари за почистване и поддържане...

- Преди 25 г. са отпуснати десетки милиони за благоустрояване на Благоевград /по време на мащабното строителство за посещението на

СТРУМА СПЕЦИАЛИСТЪТ

Вторник, 28 февруари 2012 г.

стр. 12

● **Оформените с камъни и бетонни плочи вътрешни езерца, стълби и минипаркове в коритото на р. Благоевградска Бистрица са против всички закони и норми** ● **11 кметове до днес не могат да спрат изсипването на строителни отпадъци и боклуци, потрунали 70% от подпорните стени** ● **Дере Джампалица, което събира 8 куб.м катастрофални води от стария път за София над печатницата до р. Струма под ЮЗУ, по документи не съществува** ●

Дипломатическия корпус/. По хидроинженерен проект започва приваждане на руслото на реката в съответствие с проекта за корекция. Строителните работи започват от улица "Джеймс Баучер" нагоре. Този участък и сега показва как трябва да се поддържа руслото на реката. Хидроинженерът вписва Заповед номер 1: Разпореждане за стриктно спазване на проекта. След няколко дни е разпоредено специалистът да не се допуска до обекта. Строителството продължава по проект на архитект, който е технически несъстоятелен. Разработен

ма на 100-ина метра вдясно от пътя за с. Зелен дол под ЮЗУ. През 2000 г. се разработва застроителен план за IV МР - Благоевград. На общинската е обрнато специално внимание за това дере, защото се касае за престъпна небрежност, която може да коства много, това дере може да събере около 8 кубични метра катастрофални води. Планът за регулация и застрояване /ПРЗ/ е одобрен през 2005 г. Върху съществуващото русло на дерето са отредени парцели. По ПРЗ дере Джампалица просто не съществува. Нещо повече - общината изда-

нно създава проблеми. Има работен проект за корекция на дерето от 1999 г. Оттогава изминаха 13 г., но проектът не е реализиран. В същото време има пари за разрушаване и подмяна на здрава, безпроблемно работеща, канализация, която може да се експлоатира още десетки години. Канализацията е в същия квартал. Разрушаването е без проекти и в противоречие с одобрения. Да сте чули на някого да е търсена отговорност? Добра е корекцията на Сапунджи дере по проект от 1963 г. Може да се види участъкът край градската градина. Постепенно прекалено голяма част от дерето е покрита, без да се държи сметка как ще се почиства. Неотдавна в горния край на корекцията е образуван нов парцел за сметка на дерето и боровата гора. В средата му е изградена подпорна стена, която недопустимо го стеснява. Създадени са условия за ерозиране на левия бряг с вероятност от задръстване на входа на покритата част. В резултат, въпреки направената навремето добра корекция, катастрофалните води ще заляят централна градска част. Проблемни са почти всички благоевградски дерета, за което трябва да светне яркочервен светофар за властите и съответните компетентни органи.

- Има ли опасност от преливане на р. Струма в резултат на снеготопенето, което вече започна?

- Вече казах и пак ще повторя, пълноводието на реките през пролетта, включително от снеготопенето, са нормални природни води. Проблемите идват от човешката небрежност и застрояване на терени в близост до речни корита, които попадат в обсега на по-високи и катастрофални води за реката, без да е предвидена проектна защита за въпросните постройки, както и от нередовното почистване и поддържане на руслото на реките. А за това невинаги са нужни огромни средства.

Разговаря
СТОЙЧО СТОЙЦОВ

